

T.B.M.M.
CUMHURİYET HALK PARTİSİ
Grup Başkanlığı
Tarih : 25 Ocak 2019
Sayı : 525

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

1593 sayılı Umumi Hıfzıssıhha Kanunu ve 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu'nda değişiklik yapılmasına dair kanun teklifi ve gerekçesi ekte sunulmuştur.

Gereğini arz ederim.

Ecz. Gamze TAŞCIER

Ankara Milletvekili

TBMM BAŞKANLIĞI	
Tali Komisyon	Adalet Plan ve Bütçe
Esas Komisyon	Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler
Tarih :	28 Mart 2019
Esas No.	2/1638

8311

TBMM KANUNLAR ve KARARLAR BŞK. LİGİ
25 Ocak 2019
Numara:

TBMM GELEN EVRAK
25 Ocak 2019
No: 420317
EBYS'ye AKTARILMIŞTIR

GEREKÇE

Dünya tarihi boyunca, bulaşıcı hastalıklar insanlığın en önemli sorunlarından biri olmuştur. İnsanların kitlesel olarak hastalanmasına ve hatta ölümüne neden olabilen bu hastalıklarla mücadelenin yolları, her zaman arayış içinde olunan bir alandır. Bilimin gelişimiyle, bu hastalıklara karşı koruyucu nitelikte uygulanan aşılar da en önemli halk sağlığı kazanımlarından olmuştur.

Hastalıkların en çok etkilediği yaş aralıklarından olan çocuklarda da aşılar en önemli sağlık uygulamalarından biridir. Tüm bilimsel verilere göre aşılar, önlenabilir hastalıklarda büyük bir fayda sağlamakta ve çocuk ölümlerini engellemektedir. Birleşmiş Milletler Çocuklara Yardım Fonu'nun (UNICEF) yayınladığı istatistiklere göre, önlenabilir altı hastalık (boğmaca, difteri, tetanos, kızamık, çocuk felci, verem) sebebiyle tüm dünyada gerçekleşen çocuk ölümleri 1989 yılında 5 milyon civarında iken, gelişen aşılama uygulamaları sayesinde bu oran günümüzde 100 bin dolaylarına gerilemiştir. Gerçekleşen çocuk ölümlerinin çok büyük bir çoğunluğu da aşısız çocuklardan oluşmaktadır.

Aşılamanın en önemli unsuru toplum sağlığının ve bağışıklığının sağlanmasıdır. Aşılama sayesinde, salgın olasılıkları çok ciddi oranda azaltılabilmekte ve toplumun tüm fertleri korunabilmektedir. Ancak son zamanlarda, toplumun bazı üyelerinde aşı karşıtlığı görülmeye başlanmıştır. Hem kendilerine hem de çocuklarına aşı yapılmasına karşı çıkan ebeveynler, açıkça halk sağlığını tehlikeye düşürmektedir. Söz konusu karşıtlığın büyümesi, zaman içinde salgın hastalıkların baş göstermesine neden olacak ve toplumun kırılgan kesimleri başta olmak üzere, tüm halkımızın hayatlarını riske atacak bir tehlide neden olacaktır.

Türk Tabipleri Birliği Etik Kurulu da konuyla ilgili görüş metni yayınlamış, Anayasa'nın ve Çocuk Hakları Sözleşmesi'nin ilgili maddelerini hatırlatarak "(...), devletin çocuğun üstün yararını gözeterek, aşılamayı gerçekleştirmek yönünde pozitif bir ödevi bulunmaktadır. Bu pozitif ödev Anayasa ve uluslararası sözleşmelerle uyumlu bir şekilde yerine getirilmelidir. Bu nedenle, kişinin bedenine tıbbi bir müdahale niteliğini taşıyan aşılama işleminin hangi koşullarda, kimler tarafından yapılabileceğinin öngörülebilir bir şekilde düzenlenmesi gerekmektedir." demiştir. Dolayısıyla günden güne büyüyen aşı karşıtlığına karşı, Devletin asli görevini yerine getirme noktasında, yasal düzenlemelere ihtiyaç vardır.

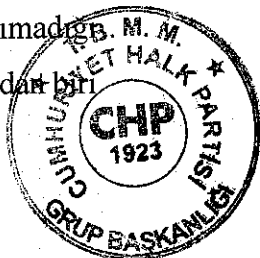
MADDE GEREKÇELERİ

MADDE 1 - Bağışıklama, özellikle çocuklukta sık rastlanan bir grup bulaşıcı hastalığın ortaya çıkmasının önlenbilmesinde çok önemli ve alternatifsiz bir koruyucu sağlık hizmetidir. Çocukluk dönemi aşılarının yapılması, hem bireysel olarak çocuğun söz konusu hastalıklara yakalanmasını önleyerek sağlığını korumakta, hem de toplumda hastalık etkeninin dolaşımını azaltarak hastalığın kontrolünü sağlamaktadır. Toplumda hastalık etkeninin dolaşımının azalması, aynı zamanda kanser tedavisi alma, bağışıklık sistemi hastalığına sahip olma vb. nedenlerle tıbben aşı uygulanmayan çocukların da dolaylı olarak korunmasını sağlamaktadır.

Ayrıca Bağışıklama hizmetlerinin, aşıyla korunulabilir hastalıkların ve buna bağlı ölümlerin önlenmesi açısından çocuklara yönelik en önemli toplum sağlığı müdahaleleri arasında yer almakta olduğu Dünya Sağlık Örgütü (DSÖ) tarafından kabul edilmektedir. Aşılma ile sadece kendi sağlığımız değil toplum sağlığı da korunmaktadır.

Bulaşıcı hastalıklar, yaşamı tehdit eden bir unsur olarak ortaya çok ağır sonuçlar çıkarabilmektedir. Bu tehlikeye karşı aşılama, en kolay, ekonomik ve etkin koruyucu hekimlik uygulamalarındandır. Çocukluk dönemi aşılarının birey ve toplum sağlığı açısından vazgeçilmezliği, ülkemizin önemli deneyimlerindendir. Zira ülkemizde pek çok bulaşıcı hastalık, çocukluk dönemi aşıları sayesinde ortadan kaldırmıştır. Aşılama oranlarının yüksek olması sayesinde kişinin sağlamlık hali korunduğu için, bazı kişilerce değeri tam olarak anlaşılamasa da, bugün toplumun sağlıklı bireylerden oluşmasına, hastalık yayılmalarını engelleyerek bireyin ve toplum sağlığının korunabilmesine alternatif olmayan bir katkı sunmaktadır.

Anayasa Mahkemesi'nin 11/11/2015 ve Bireysel Başvuru No:2013/1789 sayılı kararı ile; bireyin vücut bütünlüğünün korunmasına ilişkin menfaat karşısında kamu sağlığının korunması şeklindeki menfaate üstünlük tanındığı ve zorunlu aşı uygulamalarına ilişkin müdahalelerin özel hayata saygı ihlal etmemekle birlikte, başvuruya konu müdahalenin kanuni temelini ihtiva etmesi gereken unsurlardan olan öngörülebilirlik niteliğini taşımadığı anlaşıldığından Anayasa'nın 17. Maddesi anlamında müdahalenin meşruiyet unsurlarından biri

olan kanunilik şartını sağlamadığı gerekçesiyle başvurucunun Anayasa'nın 17. Maddesinde güvence altına alınan maddi ve manevi varlığın korunması ve geliştirilmesi hakkının ihlal edildiğine oyçokluğu ile karar vermiştir. Yani ilgili karar tetkik edildiğinde, zorunlu aşı uygulamasının Kanunlarda yer almadığı, temel haklarından biri olan vücut bütünlüğüne müdahalenin ancak Kanunda öngörülen durumlarda yapılabileceği ve bu hususun da açık bir şekilde düzenlenmesi gerektiği öngörülmektedir. Dolayısıyla hem çocuğun yararı hem de toplumun bağışıklığının artırılarak toplumu bulaşıcı hastalıklardan korumak amacıyla belirli çocukluk çağı aşılarının zorunlu hale getirilmesi amaçlanmaktadır.

MADDE 2 - Kuşkusuz çocuklar, kendi anne babaları da dahil olmak üzere yetişkinlerin üzerlerinde hak iddia edebileceği nesneler değildir. Çocukların yüksek yararları gözetilerek başta sağlıklarının korunması ve geliştirilmesi için gerekli tedbirlerin alınması, ihtiyaç duydukları ve duyacakları sağlık hizmetlerinin sağlanması Devletin temel görevlerindendir. Bu nedenle yasa değişikliği ile, Umumi Hıfzıssıhha Kanunu'nun ilgili maddesi yeniden düzenlenerek ulusal aşı programında yer alan çocukluk çağı aşılarının yapılması zorunlu hale getirilmekte; bu aşılar için veli ya da vasi izni aranmayacağı yasa maddesi olarak düzenlenmektedir. Maddede ayrıca bu zorunluluğu yerine getirmekte sorumlu olanlar gösterilmektedir.

MADDE 3 – Yürürlük maddesidir.

MADDE 4 – Yürütme maddesidir.

**1593 SAYILI UMUMİ HIFZISSİHA KANUNU VE 5237 SAYILI TÜRK CEZA
KANUNU'NDA DEĞİŞİKLİK YAPILMASINA DAİR KANUN TEKLİFİ**

MADDE 1- 24.04.1930 tarihli 1593 sayılı Umumi Hıfzıssıhha Kanunu'nun 89. Maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Sağlık Bakanlığı Genişletilmiş Bağışıklama Programı kapsamındaki aşılar [kızamık, polio (çocuk felci), kabakulak, kızamıkçık, difteri, boğmaca, tetanoz, su çiçeği, hepatit A, hepatit B, verem, pnömokok, hemafilus influenza aşıları] ile toplumun ve/veya belirli bir topluluğun sağlığını tehdit eden bulaşıcı hastalıklarda, Bakanlıkça belirlenen aşıları yaptırmak zorunludur. Bu aşıların yapılmasında; yetkili kişice aşı yapılmasına engel bir tıbbi durumun olması dışında, kişinin kendisinin, çocuklar ya da kısıtlılar yönünden velisinin ya da vasisinin rızası aranmaz. Erişkin kişiler bizzat, kısıtlıların vasileri, çocuğun anne ve babası ayrı ayrı aşı zorunluluğunun yerine getirilmesinden sorumludur. Ebeveyni olmayan çocuklar veya ebeveyni nezdinde bulunmayan çocuklar için çocuğu bakmak üzere kabul eden kişi veya kurum müdürleri sorumludur.

Bu aşılar Sağlık Bakanlığı tarafından ücretsiz olarak sağlanır ve aşı uygulamaları sebebiyle kişilere herhangi bir mali külfet yüklenmez.”

MADDE 2- 26.09.2004 tarihli 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu'nun 195. maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Üçüncü Bölüm Kamu Sağlığına Karşı Suçlar

Madde 195- (1) Bulaşıcı hastalıklardan birine yakalanmış veya bu hastalıklardan ölmüş kimsenin bulunduğu yerin karantina altına alınmasına dair yetkili makamlarca alınan tedbirlere uymayan kişi, iki aydan bir yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır.

(2) Zorunlu aşıların uygulanmasını reddederek, velisi bulunduğu çocuğun veya kişi ya da kurum yetkilisi olarak sorumlu bulunduğu çocuğun, vasisi bulunduğu kısıtlının aşılmasını engelleyen veya toplumun zorunlu aşıya olan güvenini sarsacak davranışlarda bulunan kişi,

aydan bir yıla kadar hapis veya adli para cezası ile cezalandırılır. Kişinin bu suçu tekrarlaması halinde, iki yıldan beş yıla kadar hapis cezasına hükmolunur.”

MADDE 3- Bu kanun yayımlandığı tarihte yürürlüğe girer.

MADDE 4- Bu kanun hükümlerini Cumhurbaşkanı yürütür.

